БУ ДӨНЬЯДА без кунак кына...

Ахирәт дөньясы, үлгәннән соң да тормыш дәвам итәчәге турында сөйләгәндә, моңа ышанмаучылар, гадәттә, саллы гына бер дәлилләрен китерә: аннан әле беркемнең дә кире кайтканы юк.

Дөрес, аннан кайткан кешеләр юк анысы, әмма бу, кайтучысы булмагач, теге дөньяда чыннан да тормыш юк дигән сүз түгел бит әле. Димәк, безгә, ахирәткә баргач үкенечле булмасын өчен, хәзердән үк анда ничек барасыбызны кайгырта башларга кирәк. Теге дөньяда безне ниләр көтә, мөселман булып китүчеләргә анда нинди өстенлекләр вәгъдә ителә – болар турында без Зөфәр хәзрәт Тәхавиевтән сораштык.

– Ахирәт дөньясы турында төрле кешедә төрле фикер: аңа ышанучылар, ышанмаучылар бар. Күпме кеше – шуның кадәр фикер, диләр. Дөрес бу, әмма синең фикерең дәлилле дә булырга тиеш бит әле. Атеизм белән тәрбияләнгән кешегә нинди генә дәлилләр китерсәң дә, ул аны барыбер кабул итми. Ислам галиме Габденнасыйр Курсави, ул кешегә Коръәннән йөз дәлил китер, ул барыбер ышанмый. Ә менә кеше сүзен китер, ул аны кабул итә, эт кебек кеше сүзенә ияра, ди.

Иманның җиде баскычы бар: Аллаһны тану, фәрештәләргә, пәйгамбәрләргә, китапларга, ахирәт дөньясына, тәкъдирнең яхшысы-яманына һәм үлеп кабердән терелмәккә ышану. Намаз укып та, ураза тотып та иманның җиде баганасының берсенә генә ышанмаса да, калган бөтен баскычлары юкка чыга. Үлгәннән соң кабат терелеп, Кыямәт көнендә Аллаһ хозурына басканнан соң, дөньядагы эшләре, бар кылган гамәлләре өчен җавап бирәсенә ышанмаса, аны инкарь кылса, аның намаз укуының бер генә савабы да юк. Адәм баласы үлгәннән соң ук җавап тота башлый. Ул кабергә индерелгәч тә, соңгы кеше аның кабере яныннан кырык адым атлап китүгә үк, билгеле риваять буенча, Нәнкир һәм Мөнкир дигән ике фәрештә килеп сорау алыр. «Раббың кем? Пәйгамбәрең кем? Динең нинди, китабың нинди, кыйблаң нәрсә, син намаз әһеленнәнме? Кайчаннан бирле мөэмин-мөселман?» – дип сорарлар.

– Зөфәр хәзрәт, Кыямәт көнендә бу дөньядан мөселман булып китүчеләр белән китмәүчеләр бер-берләреннән аерылып торачакмы?

– Риваятьләрдә, кешеләр каберләреннән купкач ук, мөэмин ирләр һәм хатыннарны шунда ук танырсыз, диелә. Алар алдан да, арттан да, ян-яктан да нурланып басып торыр. Намаз уку сәбәпле, кешенең йөзе нурлы булыр ди. Мөхәммәд (с.г.в.) нең хатыны Гайшә разыйаллаһу, Кыямәт көнне кабердән торгызылучылар күп булыр, аларны ничек танырсыз, дигәч, миңа аларны тануы авыр булмас, кяферләрнең йөзләре мичтәге күмер кебек кап-кара булыр, ә мөэмин-мөселманнарның битләре айның үндүртенче кичәсе кебек балкып торыр, ди. Күкнең иң югары ноктасы – җиденче кат күк өстендә гарше күләгәсе бар. Мөселманнар менә шушы күләгәгә ия булырлар, дип тә әйтелә. Эссе көннәрдә без күләгә эзлибез. Җәйнең кызу көннәрендә бу дөньядагы эсселеккә түзүе авыр. Ә ахирәттә булачак эссене аның белән чагыштырып та булмый. Ул мең мәртәбә эссерәк булачак. Кабердән кубарылган кешеләр ышыкланырга күләгәле урын эзләрләр, тик ул, әйткәнемчә, Аллаһ тыйганнардан тыелып, Ул кушканны үтәүчеләр өчен генә. Кемнәр рамазан аенда ураза тоткан, аларга Раян дигән җәннәт капкаларын үтү насыйп булыр. Бу дәрәҗә ураза тотучыларга гына бирелә. Алар каберләреннән купкач күреләр: ураза тоту сәбәпле, авызларыннан хуш исләр килеп торыр ди. Ураза тотканда, ашказанында ризык булмау сәбәпле, кешенең авызы исләнә. Фәрештәләр менә шушы исне яратыр, ул хуш исле мускусны хәтерләтер ди. Шунысы да бар: иманлы бәндә җәннәттә үзе генә түгел, гаиләсе белән булачак, билгеле, әгәр дә инде алар барысы да шуңа лаек булса. Коръәндә әйтелә: ий, мөэминнәр, үзегезне һәм өй әһелләрегезне ут газабыннан саклагыз. Гаилә башлыгы хатыны һәм балаларын да динле, иманлы итәргә тиеш.

Адәм баласы үлемнән курка. Юк, үлемнән куркырга кирәкми. Үлгәннән соң безне нәрсә көтә – менә шуны уйлап куркырга кирәк. Кыямәт көнендә бездән сорау алып ятмыйлар, менә китабың – укы, диячәкләр. Һәр адәм баласы үзенең тормыш китабы белән килә. Аның уң һәм сул ягында бөтен гамәлләрен язып баручы тәкъдир фәрештәләре булачак. Уң ягындагысы – изгелекләрен, сул ягындагысы начар гамәлләрен язар. Уң ягындагысы сул ягындагысына баш булыр. Кеше хата кылса, уң яктагысы, җиде сәгать көтеп тор, дияр. Бәлки тәүбәгә килер, ди ул. Изге һәм начар гамәлләрең үлчәүгә куелыр. Фани дөньяның гомере бик кыска, үтә дә китә. Кул учыбызга төшкән кар бөртекләре эреп юкка чыккан кебек, ике көнлек фани дөньябыз күз ачып йомганчы үтәчәк. Ә ахирәт дөньясы бакый һәм мәңгелек, ахирәт бар, җәһәннәм бар, хисап бар, сорау бар. Гомумән, дөньяда кылган гамәлләребез өчен җавап тотасыбыз бар. Аллаһы Тәгалә тәүфыйк-инсаф биреп, гыйлем аша, хикмәт белән, ислам динендә булганыбыз хәлендә Аның хозурына җәннәт әһелләре булып кайтуны һәммәбезгә дә насыйп кылса иде. ■

Дилбәр ГАРИФ,
«Шәһри Казан»

Күпләрегез, Татарстанда җитештерелгән ризыкның хәләл булуына ышаныч зуррак, дигән фикердәдер дип уйлыйм. Читтән, аеруча мөселманнар бик аз яшәгән төбәкләрдән кайтартыла торган ризыкларга, шикләнеп: «Кем барган да кем күргән инде аны», – диючеләрне еш очратырга туры килә. Без исә барып, үз күзләребез белән барысын да күрик, дип, Мари Эл республикасына юл тотарга уйладык. Биредә «Акашево» кошчылык фабрикасы урнашкан һәм аларның «хәләл» ярлыгы белән җитештерелгән ризыкларын кибет киштәләрендә еш очратырга мөмкин.

Ашаган ризыгыбыз ХӘЛӘЛМЕ?

«Акашево» кошчылык фабрикасы 2006 елдан яңа статус алып яңача эшли башлаган. Бүгенге көндә Мари Эл Республикасының 4 районының 8 бистәсендә кошлар үстерү фабрикалары бар. Анларда барлыгы 3200 кеше хезмәт куя. Кошларны сую һәм эшкәртү комбинаты Совет районындагы Юбилейный бистәсендә урнашкан, без нәкъ менә шушында юл тоттык. Кайчакта авылдагы әбиләргә хуҗалыклардагы бер тавыкны ислам кануннарына туры китереп суяр өчен дә шактый җәфаланырга туры килә, ә монда тулы бер фабрикада бу эшләр ничек башкарыла икән? Сәфәр чыкканда, сораудан күп нәрсә юк иде. Күп белергә теләүче Татарстан кунакларын Мари Элдә бик җылы кабул иттеләр. Сүз белән артык мавыкмыйча, өстебезгә зәңгәрсу башлыклар, халатлар кидертеп, цехларга озаттылар. Тавыкны ничек суеп эшкәртүдән дә бигрәк, аның нәкъ менә хәләл булуы кызыксындырып белгәнгә, хуҗалар «А» дан алып «Я» хәтле һәр нәрсәне аңлатырга, төшендерергә тырыштылар. Безне Мари Эл Мөселманнары диния нәзарәте рәисе, мөфти Фәнүс хәзрәт Сәлимгәрәев тә озатып йөрде. «Акашево» кошчылык фабрикасында ислам кануннарының үтәлүенә ул күзәтчелек итә икән.

«Хәләл» эш иртән башлана

Фабрика тәүлегенә 20 сәгать эшли, һәм дүрт сәгать исә биредәге бөтен җиһазларны, цехларны юарга, чистартырга бирелә. Бу эшне комбинат эшчеләре түгел, махсус оешма башкара. Иртәнге якта, бар җир юып чистартылганнан соң, атнага берничә көн, заказның күләменә карап, «хәләл» тавыклар суела. Ит ризыгы хәләл булсын өчен иң мөһиме – аны ислам кануннарына туры китереп чалу. «Акашево» кошчылык фабрикасында бу эшне намазлы чын мөселманнар башкара. Алар иң элек намаз укыйлар, моның өчен махсус бүлмә җиһазландырылган. Тавык эшкәртү линиясе иң алдынгы технологияләргә нигезләнгән. Боларның барысын үз күзләрең белән күргәннән соң, бер көнгә 110 000гә хәтле тавыкны ничек суеп эшкәртеп була икән дип гаҗәпләнмисең. Бар нәрсә уйланылган, тәртипкә салынган. Ит тарткычтан алып гади пычакка хәтле кулга тоткан һәр корал хәләл ризык өчен аерым тәгаенләнгән, һәркайсына махсус ярлык тагылган. Әзер ризык сала торган әрҗәләрне дә берничек тә бутап булмый, алар яшел төстә һәм аерым урында саклана. Комбинатта булган бик аз вакыт эчендә дә ислам кануннары таләп иткән шартларның үтәлүенә шик калмый. Ышанычның сәбәбе – һәр эшнең югары дәрәҗәдә оештырылуы. Продукциянең 90 процент кибетләргә суытылып озатыла. Димәк, тавыклар боз булып катырылмый, шуңа, сатып алучы аларның сыйфаты белән кибеттә үк таныша һәм сайлап ала. Тагын шунысын да әйтеп үтик, хуҗабикәләр вакланган тавыкларга өстенлек бирә икән. Кайсы чебешне ничек сатуга җибәрәсен компьютер аның авырлыгына карап билгели, автоматлар кисәкләргә бүлә, ә эшчеләргә лотокларга тутырасы гына кала.

Сере нидә?

Мөселманнар артык күп яшәмәгән Мари Эл Республикасында ни өчен хәләл ризыклар җитештерә башлаганнар соң? Бу сорауны «Акашево» кошчылык фабрикасы генераль директорының беренче урынбасары Владимир Кривашка бирдек.

– Җитештерүне киңәйткәндә, һәрвакыт базар мөнәсәбәтләрен өйрәнәсең, сатып алучыларны барлыйсың. Бүген без, Россиядә 20 миллионнан артык мөселман бар, дибез. Кайбер таләпләрне үтәгәндә, алар да безнең кулланучыларыбыз була ала, дигән фикер безне хәләл ризыклар җитештерүгә китерде. «Хәләл» ризыклар җитештерә башлау безгә чит илләр базарына да чыгу мөмкинлеген ачты. 2012 елның мартында, Дубайдан вәкилләр килеп, безнең фабрика белән танышып киттеләр, июнь аенда исә Берләшкән Гарәп Әмирлекләренең авыл хуҗалыгы министрлыгы экспертлары дин вәкилләре белән берлектә килде. Барлыгы дүрт комиссия булды, алар бездәге хәләл ризык җитештерүне өйрәнделәр, тикшерделәр. Барлык таләпләрнең үтәлүенә инанганнан соң, үзара килешү төзелде. Ноябрь аенда инде беренче партия тавыкларны Берләшкән Гарәп Әмирлекләренә җибәрдек.

– Сезнең тавыклар анда сатып алучылар өчен алтын бәясенә төшмиме?

– Тавык ите белән мөселман илләрен тәэмин итүдә әйдәп баручы ил – Бразилия. Бүгенге көндә бу өлкәдә аларга тиңнәр юк. Димәк, бәяне дә без генә куймыйбыз. Анда бездәге белән чагыштырганда зур аерма бар дип белмим. Бу очракта безнең өчен иң мөһиме – ризыкны мөмкин хәтле азрак чыгымнар белән, сыйфатны югалтмыйча, Берләшкән Гарәп Әмирлекләренә илтеп җиткерү, ягъни логистиканы тиешенчә оештыру. Халыкара стандартлар белән эшләү сыйфатны даими кайгыртып торуны сорый. Нәкъ менә шушыны күздә тотып, Йошкар-Олада халыкара стандартлар буенча эшли торган лаборатория дә ачылды, андагы җиһазлар гына да 10 миллион сум тора. Мондый лаборатория Россиядә өчәү. Гомумән, ит ризыкларын чит ил базарына чыгарырга рөхсәт алган оешма да Россиядә без генә.

– Итнең сыйфатына тулырак итеп тукталып китсәгез иде. Фабрикаларда тавыклар тиз өлгерәләр. Сез моны нәрсәгә нигезләнеп аңлатырсыз?

– Без чебешләрне үстерүне дүрт этапка бүлеп, дүрт төрле рацион белән ашатабыз. Диета рационы белән хайваннарны гына түгел, хәтта кешеләрне дә симертеп яки ябыктырып булганлыгы беркемгә дә сер түгел. Үзебезнең иген үстерә торган кырларыбыз һәм комбикорма ясый торган заводыбыз бар. Ышандырып әйтә алабыз: бездә кеше организмы өчен зыянлы әйберләр кулланылмый, халыкка бары тик экологик чиста ризыклар гына ашатабыз.

Кем ничектер, минем үземнең хуҗалыкларның әлеге сүзенә ышанасым килә. Үз күзем белән күргәннәрем моңа бер сәбәп булса, чит ил базары белән эш итүләре ышанычны янә бер кат арттыра. Монда инде җаваплылык безнең алда гына түгел... ■

Зөлфия ХӘЛИУЛЛИНА